

Ομιλία του Κωνσταντίνου Πόλκα που εκφωνήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2022

στην εκδήλωση της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθήνας στην πλατεία

Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος στον Νέο Κόσμο

Συμπατριώτες, συμπατριώτισσες, φίλοι των Καλαβρύτων,

Ο χώρος αυτός που βρισκόμαστε σήμερα έχει τη δική του ιστορία, είναι ο τόπος που τον Αύγουστο του 1944 έγινε το μπλόκο του Δουργούτιου με πάνω από εκατό πατριώτες να χάνουν τη ζωή τους και εκατοντάδες ακόμα να στέλνονται στα κάτεργα των γερμανικών εργοστασίων.

Η περιοχή που είχε γίνει η νέα πατρίδα για κατατρεγμένους πρόσφυγες Έλληνες και Αρμένιους πλήρωσε και αυτή, όπως τόσες άλλες, την απόφαση της να μην αποδεχθεί τη σκλαβιά στον κατακτητή και συνέχιζε να αντιστέκεται.

Η σημερινή παρουσία μας στο χώρο αυτό γίνεται για να τιμήσουμε τη μνήμη των άδικα δολοφονημένων Καλαβρυτινών, των δολοφονημένων Ελλήνων σε όλες τις μαρτυρικές πόλεις και χωριά της χώρας μας.

Γίνεται ακόμα για να τιμήσουμε όλες εκείνες τις γυναίκες των Καλαβρύτων που έμειναν χωρίς τους ανθρώπους τους τα στηρίγματά τους, χωρίς σπίτι χωρίς φαγητό χωρίς τίποτα και με το καθήκον να θάψουν συζύγους πατεράδες παιδιά αδέρφια ένα, δυο, τρεις, τέσσερις, πέντε όσους καθεμιά είχε.

Η ταφή των νεκρών είναι πάντα ένα τραγικό καθήκον, όταν όμως γίνεται σκάβοντας με τα νύχια το παγωμένο χώμα για να θάψεις το παιδί σου ή τον άντρα σου που δολοφονήθηκε, δεν ξέρω πως να το περιγράψω.

Και έπειτα να βρουν τρόπο να θρέψουν τα παιδιά τους και να τα προστατεύσουν από το τσουχτερό κρύο των Καλαβρύτων τον Δεκέμβρη. Πως όμως; η τροφή ελάχιστη, τα σπίτια καμμένα. Η δική τους τροφή, αν περισσέψει κάτι.

Ας ρίξουμε όμως μια γρήγορη ματιά στα γεγονότα εκείνων των ημερών.

Η ήττα του άξονα διαφαίνεται, η Ιταλία έχει από τον Σεπτέμβριο του 43 συνθηκολογήσει τα μηνύματα για την επερχόμενη ήττα φτάνουν από όλη την Ευρώπη.

Η Αντίσταση στα βουνά της Αχαΐας, όπως και σε όλη την Ελλάδα, είχε κορυφωθεί. Οι νέοι και οι νέες δεν ανέχονταν τη σκλαβιά και την καταπίεση του κατακτητή και είχαν οργανωθεί στην αντίσταση. Τα βουνά γέμισαν αντάρτες οι ορεινές περιοχές όπως αυτή των Καλαβρύτων ένοιωθαν τον αέρα της ελευθερίας. Τα Καλάβρυτα ήταν ένα από τα πιο αξιόλογα αντιστασιακά κέντρα και χωρίς την καθημερινή παρουσία κατακτητή από την άνοιξη του 1943, μια ελεύθερη περιοχή.

Στη μάχη της Κερπινής οι ναζί κατατροπώθηκαν με πολλούς νεκρούς και πολλούς αιχμαλώτους. Τεράστιο πλήγμα για τους κατακτητές. Η αδυναμία τους να αντιμετωπίσουν τη διογκούμενη αντίσταση τους οδήγησε να καταστρώσουν και να

εκτελέσουν ένα άθλιο ναζιστικό σχέδιο κατατρομοκράτησης με σφαγές αμάχων και εμπρησμούς καταστροφές.

Σ' αυτή την επιχείρηση εντάσσεται και το Ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων. Στη πορεία τους τ προς τα Καλάβρυτα οι κατακτητές εκτελούσαν όσους έβρισκαν στο διάβα τους. Στην Κερπινή στους Ρωγούς ,στη Ζαχλωρού , στο Σούβαρδο στο Βραχί.

Εκτελέσεις στην Κλειτορία και τα χωριά της το Παγκράτι την Τουρλάδα και βέβαια στην όλη επιχείρηση δεν παρέλειψαν να δολοφονήσουν μοναχούς και λαϊκούς που βρέθηκαν στα μοναστήρια της Αγίας Λαύρας και του Μεγάλου Σπηλαίου και να πυρπολήσουν τις μονές.

Βομβάρδισαν με αεροπλάνα το Σκεπαστό. Δεκάδες βόμβες σπέρνουν τον θάνατο και την καταστροφή. Στο στόχαστρο και μικρά παιδιά του σχολείου που γαζώθηκαν από τα πολυβόλα των αεροπλάνων. Σκότωσαν επίσης όσους κτηνοτρόφους έτυχε να βρεθούν στο πέρασμα τους και πήραν τα ζώα τους.

Στα Καλάβρυτα έφτασαν στις 9 Δεκεμβρίου, έκαψαν σπίτια ανταρτών και συγκέντρωσαν τους κατοίκους όπου τους είπαν οτι δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα.

Στις 13 Δεκεμβρίου ξημερώματα χτύπησαν οι καμπάνες της κεντρικής εκκλησίας, οι Γερμανοί στρατιώτες διέταξαν να συγκεντρωθούν όλοι στο Δημοτικό Σχολείο. Για παραπλάνηση ζητούσαν να έχουν μαζί τους φαγητό μια μέρας και μια κουβέρτα.

Εκεί έγινε ο διαχωρισμός. Τους άνδρες από 14 ετών έως και 80 τους οδηγησαν στου Καππή το χωράφι, που επιλεγθηκε, γιατί η αμφιθεατρική του διαμόρφωση δεν θα επέτρεπε σε κανέναν να γλυτώσει αλλά και γιατί ήθελαν ως τελευταία εικόνα οι Καλαβρυτινοί να έχουν τα σπίτια τους τις περιουσίες τους τους κόπους τους τόσων ετών, να καίγονται και η αγωνία για την τύχη των έγκλειστων στο Δημοτικό Σχολείο παιδιών τους και των γυναικών τους, που παραδινόταν στις φλόγες, να τους βασανίζει. Σαδισμός. Η ομηρία των γυναικών και των παιδιών τους αποτρέπει από κάθε σκέψη αντίδρασης των άοπλων Καλαβρυτινών απέναντι στους πάνοπλους γερμανούς.

Ο Γερμανός Διοικητής συνέχισε την παραπλάνηση, δίνοντας το λόγο της στρατιωτικής του τιμής, ότι κανείς δεν θα σκοτωθεί.

Αφού πλιατσικολόγησαν και άρπαξαν ότι χρήσιμο ή πολύτιμο βρήκαν στα σπίτια και τα μαγαζιά αλλά και από τις δυο Τράπεζες όπου άρπαξαν χρήματα και χρυσαφικά ήρθε πια η ώρα της εν ψυχρώ δολοφονίας. Το σύνθημα δόθηκε με δυο φωτοβολίδες.

Δολοφονήθηκαν σε εκείνο τον αμφιθεατρικό και πρόσφορο για το μαζικό έγκλημα χώρο, όλοι οι άνδρες των Καλαβρύτων.

Τα αδέρφια των γονιών μου ο Ντίνος και ο Ανδρέας ήταν ακόμα παιδιά 14 και 17 ετών, δεν τους γνώρισα ποτέ, δολοφονήθηκαν! Μόνο μια φωτογραφία στην καλύτερη θέση του σπιτιού θύμιζε καθημερινά την σύντομη ζωή και τον μαρτυρικό θάνατο τους.

Γεννήθηκα και μεγάλωσα στα Καλάβρυτα δέκα μόλις χρόνια μετά την ολοκληρωτική καταστροφή τους, πήγα σχολείο στο κτίριο που είχε προορισμό να γίνει ο τόπος μαρτυρίου για τα γυναικόπαιδα.

Τα σπίτια μας ήταν μικρά καταλύματα με ένα ή δυο δωμάτια που η πολιτεία έφτιαξε και παρέδωσε στους Καλαβρυτινούς. Είχαν τα απολύτως απαραίτητα, τα στοιχειώδη. Κανένα ενθύμιο από παππούδες και γιαγιάδες όλα παραδόθηκαν στη φωτιά. Οι μνήμες όμως, οι διηγήσεις το κλάμα ο θρήνος περίσσευαν.

Στη γειτονιά μου αλλά και σε όλα τα Καλάβρυτα οι γυναίκες σχεδόν στο σύνολο τους μαυροφορεμένες, παππούδες πουθενά σχεδόν. Εγώ στάθηκα τυχερός ο παππούς μου ήταν ένας από τους 13 διασωθέντες.

Τα μνημόσυνα στα παιδικά μου χρόνια είχαν πολύ κλάμα πολύ σπαραγμό τα γεγονότα ήταν ακόμα νωπά.

Στο νου μου έρχεται η πάντα μαυροφορεμένη και μοναχική “θεία Τούλα” που έχασε δυο λεβέντες τον Βίκτωρα και τον Πάνο 18 και 20 χρόνων και τον άντρα της τον Επαμεινώνδα και έμεινε για όλη της τη ζωή μόνη με τις φωτογραφίες των παιδιών της σε ένα μενταγιόν (κόσμημα).

Και στο μνήμα των έγραψε τους παρακάτω στίχους:

-Πάψε να κλαις για το χαμό
και μας και του πατέρα
το μέτωπο σήκω ψηλά
περήφανα μητέρα

Έμεινες μόνη και πονάς,
Το ξέρουμε μα στάσου!
Για την πατρίδα πέσαμε
πόση τιμή στοχάσου!

-Πανέρμη πλέον περιμένω
την ώρα που θα με φέρει κοντά σας.

Και δεν ήταν η μοναδική περίπτωση, κάθε σπίτι, κάθε οικογένεια είχε το δικό της δράμα.

Δεν ήταν τυχαία η επιλογή των Καλαβρύτων, θέλησαν να αφανίσουν το σύμβολο του ξεσηκωμού του 1821 προσδοκώντας να εξαφανίσουν κάθε προσπάθεια αντίστασης και κάθε ελπίδα νέου ξεσηκωμού. Γι' αυτό τα έκαψαν απ' άκρη σ' άκρη, ακόμη και τις εκκλησίες και τα ερημοκλήσια, γιαυτό δολοφόνησαν τους άνδρες, ακόμη και τα παιδιά. Αρρωστημένα ναζιστικά μυαλά το μόνο που πέτυχαν ήταν να δυναμώσουν το μίσος εναντίον τους να δυναμώσουν τις εστίες αντίστασης. Η προσφορά των Καλαβρυτινών στο Έθνος είναι για άλλη μια φορά ανεκτίμητης αξίας

Στο χώρο του ολοκαυτώματος στο χώρο του μαρτυρίου υπάρχει το μήνυμα ΕΙΡΗΝΗ - ΟΧΙ ΠΙΑ ΠΟΛΕΜΟΙ, καθημερινά όμως ακούμε ειδήσεις για πολέμους καταστροφές νικητές και ηττημένους. σήμερα στην Ουκρανία και στη Συρία, παλιότερα στην Κύπρο και στη γειτονιά μας στα Βαλκάνια στην Γιουγκοσλαβία αλλά και σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Οι καταστροφές, οι νεκροί, οι πρόσφυγες

είναι στις ειδήσεις κάθε μέρα. Συνεχώς στον κόσμο χωριά και πόλεις ισοπεδώνονται νέες μαρτυρικές πόλεις, νέα “Καλάβρυτα” θυμίζουν τη φρίκη του πολέμου.

Η μεγαλύτερη απειλή τώρα είναι ο πυρηνικός πόλεμος ο πυρηνικός όλεθρος η απειλή της ολικής καταστροφής του πλανήτη.

Η δική μας αντίδραση το δικό μας χρέος ως απόγονοι των μαρτύρων Καλαβρυτινών είναι να μην σταματήσουμε να θυμίζουμε σε όλους ότι ο πόλεμος μόνο δεινά συσσωρεύει και στο τέλος νικητές και ηττημένοι θα βρεθούν στα χαλάσματα να θρηνούν για τους νεκρούς τους για τα χαμόγελα που χάθηκαν για τις χαρές που δεν ήρθαν για τη φρίκη που σκέπασε τα πάντα.

Χρέος μας είναι να τιμούμε τους ηρωικούς νεκρούς μας να τιμούμε τις μανάδες μας και γιαγιάδες μας να τιμούμε τις γυναίκες των Καλαβρύτων που πάλεψαν με νύχια και με δόντια να ξαναστήσουν στα πόδια της την καμμένη την ερειπωμένη πόλη μας να την ξαναζωντανέψουν από το μηδέν κάνοντας μια καινούρια αρχή με τεράστιο πόνο. Έκαναν τα Καλάβρυτα ένα τόπο σύμβολο της αθλιότητας του πολέμου και μνημείο καταδίκης του.

Τα Καλάβρυτα όμως είναι ακόμα η ιστορική απόδειξη ότι οι λογικές του ολοκαυτώματος της εξαφάνισης από τον χάρτη πόλεων ή ομάδων ανθρώπων είναι καταδικασμένη να αποτύχει. Οι ελάχιστοι που επέζησαν, κάποιοι ακόμα και από τη χαριστική βολή βαρύτατα τραυματισμένοι, και τα γυναικόπαιδα που δεν κατάφεραν οι κατακτητές να κάψουν μέσα στο σχολείο δημιούργησαν μια πόλη ζηλευτή όμορφη περιποιημένη που προσφέρει χαρά διασκέδαση αλλά κυρίως ιστορική μνήμη καταδίκης των εγκλημάτων του Φασισμού Ναζισμού.

Τα Καλάβρυτα είναι ένα παγκόσμιο σύμβολο, μια συγκλονιστική απόδειξη της φρίκης του πολέμου. Απαιτήση κάθε λογικού ανθρώπου είναι η συμφιλίωση και συνεργασία των λαών για εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης.

Αιωνία η μνήμη σας ηρωικοί νεκροί των Καλαβρύτων